

Bertus van Lier
Aleida Schot

Dankwoorden bij de aanvaarding van de eerste Martinus Nijhoffprijs (1955)

Bertus van Lier (1906-1972) maakte naam als componist, compositieleraar, dirigent, theoreticus, essayist, muziekcriticus, filoloog en zanger, en de laatste twaalf jaar van zijn leven doceerde hij muzikwetenschap aan de Groningse Rijksuniversiteit. Hij bleef altijd actief betrokken bij het Nederlandse muziekleven, waarin hij een belangrijke rol heeft gespeeld. Vertalingen heeft hij eigenlijk nauwelijks gepubliceerd en toch werd hij uitverkoren voor de allereerste Martinus Nijhoffprijs die werd uitgereikt. En nog wel met een vertaling die – oneerbiedig gezegd – ook nog eens een ‘bijproduct’ was. In 1951 vroeg Albert van Dalsum hem om voor het Amsterdams Tooneelgezelschap muziek te componeren bij de tragedie Antigone van Sofokles. Zoals eerder al bij de muziek voor Aias vond Van Lier dat er geen Nederlandse vertaling was die recht deed aan de metriek van Sofokles’ tekst en daarom maakte hij eerst zelf een vertaling. VertaalVerhaal dankt Hans van Lier voor de toestemming het dankwoord van zijn vader uit 1955 hier te mogen opnemen.

Aleida Gerarda Schot (1901-1969) studeerde Engels, maar maakte doordat zij een verkeerde collegezaal binnenliep kennis met Bruno Becker, hoogleraar in de Russische cultuurgeschiedenis. Met zijn hulp ging ze Russisch studeren en in 1937 vertaalde ze daaruit haar eerste boek. Grote Russen volgden, allen van voor de Revolutie – Gogol, Poesjkin, Toergenjev, Tolstoj en vooral veel Tsjechov. Al bij haar leven – in 1951 – richtte zij de naar haar vernoemde stichting ‘ter bevordering van de kunst van het vertalen’ op, die nog altijd bestaat en tweejaarlijks een vertaling uit een van de Slavische talen bekroont. VertaalVerhaal dankt de Aleida Schot Stichting voor de toestemming haar dankwoord hier te mogen publiceren.

Dankwoord Bertus van Lier

Professor Wiarda,

Mag ik allereerst U als voorzitter van het Bestuur van het Prins Bernhard Fonds mijn grote erkentelijkheid betuigen voor de mij toegekende Nijhoff-prijs.

Tot voor enkele minuten heb ik ternauwernood kunnen geloven, dat mijn *Antigone*-vertaling waarlijk deze eer is te beurt gevallen. Maar nu, met dit zo duidelijke couvert hier vóór mij op tafel, moet ik de werkelijkheid ervan wel inzien, en het is mij een behoefte U te zeggen, dat deze bekroning van mijn werk mij met een bijzonder geluksgevoel vervult.

Het zij mij ook vergund hier mijn gevoelens van dankbaarheid en van bewondering uit te spreken voor het omvangrijke en moeilijke werk dat de jury heeft willen verrichten. Haar uitspraak betekent een eervolle onderscheiding die mij niet alleen dierbaar is en zal blijven om de erkenning en de waardering die zij inhoudt van mijn vertaling, maar bovenal om de naam van de grote en onvergetelijke Nijhoff die aan deze thans toegekende prijs verbonden is.

Ik dank U.

Dankwoord Aleida Schot

Mijnheer de voorzitter van het Prins Bernhard Fonds,
Dames en Heren,

U ziet hier voor U een dankbaar, gelukkig en hevig geëmotioneerd mens.

In een van de verhalen van Tsjechov komt een figuur voor die op een bepaald ogenblik door een zeker voorval in zijn leven óók dankbaar, gelukkig en hevig geëmotioneerd is, en die dat niet verzwijgen kan, er over spreken moet. Tsjechov schrijft dan:

‘En hij begon tot in de kleinste bijzonderheden het gebeurde te vertellen, maar na enkele ogenblikken was hij uitgepraat. In die enkele ogenblikken had hij alles verteld, en hij was uitermate verbaasd dat hij voor zijn relaas maar zó weinig tijd nodig had gehad. Hij had zich verbeeld dat hij wel tot de volgende ochtend had kunnen doorpraten.’

Zo zal het mij ook gaan: in enkele ogenblikken zal ik zijn uitgepraat, en het meest essentiële; dat waar ik zó vol van ben dat ik mij verbeeld er tot morgen over te kunnen doorpraten, zal dan niet zijn gezegd, omdat het in woorden niet te vatten is.

Wèl, Mijnheer de Voorzitter van het Prins Bernhard Fonds, wil ik trachten te getuigen van mijn grote dankbaarheid dat Uw jury mij voor één van de twee zo

waardevolle bekroningen heeft voorgedragen, en dat U haar advies heeft willen overnemen. Waardevol noem ik deze bekroning vóór alles omdat de Nijhoff-prijs het vertalen, tot nog toe de Assepoester onder de kunsten, als met een toverstaf heeft aangeraakt en van nu af aan toegang heeft verleend tot het bal waar haar meer bevoorrechte zusters al zo lang rechtens ten dans worden geleid. Ik hoop dan ook van harte dat deze geste haar uitwerking in de toekomst niet zal missen.

Daarna gaat mijn dank in eerste instantie uit naar de jury, die niet alleen een berg werk heeft moeten verzetten, maar daarnaast een rapport heeft opgesteld dat ten duidelijkste spreekt van de zorg en toewijding waarmee zij zich van haar taak heeft gekweten. Oprecht hoop ik dat ook dit zijn uitwerking niet zal missen.

Wanneer U mij dan toestaat nog een woord van zuiver persoonlijke dank te laten horen, dan is dat een drievoudig woord van dank. Geen mens op dit ondermaanse bereikt tenslotte iets uit eigen kracht alleen — en zeker een vrouw niet — en door drie krachten ben ik in mijn streven telkens weer gesteund geweest.

Ten eerste betreft deze dank mijn leermeester, Prof. Becker, die mij door zijn voortdurende aansporing en het in mij gestelde vertrouwen héén geholpen heeft over mijn oorspronkelijke onzekerheid ten aanzien van eigen werken en kunnen.

Als tweede mag ik niet onvermeld laten wat verschillende van mijn uitgevers voor mij hebben gedaan.

En ten derde past mij een woord van dank aan de pers. Denkt U niet dat ik mij er niet van bewust ben dat het vóór alles kwam omdat ik het voorrecht heb schrijvers van een zo groot formaat als de Russische te mogen vertalen, dat de pers steeds zoveel aandacht geschonken heeft aan wat ik deed, maar menig graantje van hun lof mocht ik daarbij toch voor mijzelf meepikken.

Vertrouwen kweekt trouw. Wees ervan overtuigd, Mijnheer de Voorzitter, dat het vertrouwen in mij dat het Prins Bernhard Fonds door deze bekroning tot uitdrukking heeft gebracht, ook in de toekomst beantwoord zal worden met een onwankelbare trouw van mijn kant tegenover de vandaag door de Nijhoff-prijs ingewijde vertaalkunst.

Ik heb gezegd.